

Posudek na diplomovou práci **Miroslava Klusáka „Integrace migrantů: případ Francouzů v české republice“**

Předkládaná diplomová práce o 90 stranách vlastního textu má teoreticko-empirický charakter a dosti specifické téma – těžištěm práce je kvalitativní analýza adaptace rodin francouzských vysoce kvalifikovaných pracovníků příjezdějících do ČR za prací. I když jde o téma relativně úzké, domnívám se, že je naprosto legitimní a navíc aktuální, a to jednak v obecné souvislosti s globalizací a multikulturalismem a jejich souvislostmi, jednak v konkrétní souvislosti významu vysoce kvalifikovaných pracovníků pro ČR. Dá se dokonce očekávat, že zájem o toto téma bude postupem času stále narůstat – v závislosti na možném rozšíření počtu takovýchto pracovníků i růstu významu zajištění co nejlepších podmínek pro jejich pracovní i mimopracovní život v ČR (moment „konkurenceschopnosti“ atraktivnosti ČR ve srovnání s jinými destinacemi). Za vhodnou volbu považuji také orientaci diplomanta vysloveně na francouzské pracovníky – jak sám autor poznamenává, pozornost zkoumání se vysoce kvalifikovaným pracovníkům věnuje málokdy, a pokud už ano, jedná se v 99% o anglicky hovořící pracovníky. Svou roli a svůj význam zde mimo jiné mohou hrát a hrají také tradice francouzsko-české kulturní spolupráce. Volba tématu však nemá jen své přednosti, ale také svá úskalí – rozhodně nejde o téma jednoduché (navíc – jak již bylo řečeno – diplomant de facto ve svém tématu neměl mnoho na co navázat) a diplomant musel řešit celou řadu nejasností i problémů teoretického i metodologického charakteru.

Teoretické zázemí představují koncepce migrace, integrace a komunity (v obecném vyjádření) v konkrétních souvislostech s globalizací a transnacionalismem. Základním tezím z těchto oblastí je věnována první část práce – s tím, že autor se už zde snaží o uvedení svého specifického případu zkoumání do příslušného kontextu. V teoretické části autor prezentoval několik zajímavých typologií masové migrace, poté se věnoval otázkám integrace a sociální integrace (přes preferování pojetí a termínu integrace bych ve zkoumání autorem zvolené skupiny dávala přednost obecnějšímu pojetí a kategorii adaptace, které je širší, volnější a může v sobě zahrnovat různé možnosti reakce konkrétních osob – nicméně nevylučuji, že v podstatě může jít o otázku spíše terminologickou), poslední část se týká transnacionalismu a transnacionálních komunit. Ve shrnutí teoretických přístupů pak diplomant formuluje dvě hypotézy pro svůj výzkum.

Druhá část práce začíná popisem metodologie použité při autorově vlastním kvalitativním šetření a samotným těžištěm diplomové práce je popis, zpracování a interpretace rozhovorů s představiteli 5 rodin a jejich výsledků. Domnívám se, že postup výkladu i analýzy zvolil autor vhodně – základní představení 5 zkoumaných rodin, příběhy jejich expatriace (jejíž konkrétní podoba může dosti významně ovlivnit i celý další pobyt v Praze), představení náplně a podoby základních oblastí života rodin v Praze a „vypíchnutí“ kulturní podmíněnosti života Francouzů v Praze. Samozřejmě, volba základních oblastí života může být (vždy) předmětem diskuzí, ale podle mého názoru jsou zde zvoleny oblasti základní – mimochodem, vhodné se mi zdá na úvod jednotlivých subkapitol uvádění textu z Průvodce určeného vysloveně pro Francouze v ČR: z výběru informací a jejich charakteru lze vyčíst leccos i o obecných představách Francouzů o Čechách a ČR. Na některých místech je možné konstatovat snad až příliš dlouhé citace z rozhovorů. Na první pohled může poněkud zarazit skutečnost, že v některých případech se rozhovorů neúčastnili muži a že jejich profese a zaměstnání jsou zmiňovány jen okrajově – domnívám se ale, že to rozhodně není klíčová otázka: ve výzkumu nešlo o „hlavy rodiny“, ale o „rodiny“ jako celek a o životě rodiny toto koneckonců vždy ví více žena (de facto utvářející rodinný život) než muž (navíc v případě, že muž je svým způsobem soustředěný na svou profesní kariéru, jako tomu bylo ve zkoumaných případech).

V závěru autor shrnuje základní poznatky ze svého kvalitativního výzkumu a vyjadřuje se k ověření v začátku stanovených hypotéz (i zde bych raději hovořila o adaptaci než o integraci).

Práci doplňují přílohy: statistiky týkající se Francouzů žijících v Praze (v textu by měly být odkazy na tato data), struktura rozhovoru (formulace některých otázek nejsou právě „české“, což zřejmě souvisí s vlivem francouzštiny, v níž, pochopitelně, musely být otázky primárně formulovány) a téměř 60 hustě psaných stran přepisu rozhovorů (v textu se autor zmiňuje o tom, že odpovědi svých respondentů minimálně upravoval – myslím, že někde jeho zásah přinejmenším v částech použitých v textu mohl být razantnější, protože některé výroky jsou velice dezorientující – např. na str. 35: „Tedy ne, neměl jsem zvláštní přípravu, protože, to byla.“)

Závěr: Podle mého názoru předložená diplomová práce splnila nároky na tento typ prací kladených a proto ji doporučuji k obhajobě s předběžnou klasifikací velmi dobře.

Praha, 17.9.2009

PhDr. Jana Duffková, CSc.
oponent diplomové práce

